

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania B. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w [...]) na rzecz adwokat K. R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. nie obciąża skarżącej kosztami procesu organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 grudnia 2017 r. oddalono apelację B. M. od wyroku Sądu Okręgowego w G. – Ośrodek Zamiejscowy w R. z dnia 17 maja 2017 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 11 czerwca 2013 r., odmawiającej ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości pełnomocnik odwołującej się, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona, albowiem nie została zrealizowana funkcja rozpoznawcza i kontrolna w postępowaniu apelacyjnym (naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c.), a tym samym doszło do oczywistego naruszenia art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383, dalej ustawa emerytalna).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26

lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Sekwencja zdarzeń procesowych, jakie miały miejsce w przedmiotowej sprawie, nie przekonuje na rzecz poglądu prezentowanego przez autora skargi kasacyjnej. Spór o rentę rodzinną koncentrował się w płaszczyźnie niezdolności do pracy odwołującej się w okresach otwierających jej prawo do żądanego świadczenia (niezdolność do pracy w chwili śmierci męża albo w czasie wychowywania dzieci do 18 roku życia, albo z racji niezdolności do pracy w ciągu 5 lat od daty śmierci męża, czyli do dnia 20 października 2010 r., lub w ciągu 5 lat od zaprzestania wychowywania córki A., czyli do dnia 16 marca 2011 r.). Z tego względu zasadnie orzekające w sprawie sądy skoncentrowały się na wiadomościach specjalnych z zakresu medycyny. Nie może ująć uwadze, że ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Okręgowy poszerzył postępowanie dowodowe (zeznania świadków), co z kolei prowadzi do wniosku, że dopuszczone dowody z opinii biegłych lekarzy zostały oparte na wszechstronnej analizie materiału dowodowego. Mając do dyspozycji kilka stanowisk biegłych, Sąd pierwszej instancji, a zanim i Sąd Apelacyjny, wyjaśnił motywy wyboru wniosków wynikających z opinii biegłego psychiatry i psychologa oraz opinii neurologa. Za tymi dowodami przemawia fakt poddania analizie historii choroby z Poradni Zdrowia Psychicznego w J., przebiegu zatrudnienia.

Opisany schemat decyzyjny z perspektywy art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. nie ujawnia cech oczywistego naruszenia prawa. Przyjęcie odmiennego rozumowania niż prezentowane przez stronę w toku postępowania dowodowego, nie świadczy o oczywistym naruszeniu prawa. Wybór specjalności biegłych lekarzy sądowych, ich opinie i opinie uzupełniające wraz z warstwą argumentacyjną, wskazują, że sądy podjęły trud związany z ustaleniem faktów i ich prawnej subsumpcji. Został on przeprowadzony w oparciu o zasadę swobodnej oceny dowodów i nie opiera się na atypowej logice, przypisywaniu skrajnym elementom decydującego znaczenia. Finalnie nie można więc zgodzić się z tezą o jaskrawym i czytelnym naruszeniu norm proceduralnych. Jednocześnie nie doszło do oczywistego naruszenia prawa materialnego (art. 70 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej), skoro podstawowy warunek do renty rodzinnej (niezdolność do pracy) nie powstał w okresach wskazanych w powołanej normie.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹, art. 108 § 1 k.p.c. i art. 102 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej odwołującej się w postępowaniu kasacyjnym, orzeczono w myśl art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz.1184) w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).